

POSUDEK

oponentky na diplomovou práci

Jméno a příjmení: Stanislav Drda

Téma práce: Spiritualita severoamerických indiánů jako inspirace výchovně-vzdělávacího procesu v ČR

Autor, Bc. Stanislav Drda, se ve své diplomové práci zaměřuje na téma indiánství a inspirace indiánskými hodnotami a výchovnými principy při práci s mladou populací i ze sebevýchovného hlediska u jedinců zaangažovaných v organizaci *Liga lesní moudrosti*. Vzhledem ke krizi hodnot a celospolečenské diskusi v otázkách výchovných principů lze konstatovat, že zvolené téma je společensky aktuální a výzkum v dané oblasti žádoucí.

Diplomová práce je členěna na teoretickou a praktickou část. Teoretická část sestává ze čtyř hlavních kapitol, v nichž autor popisuje specifika severoamerických indiánů a podrobněji se zaměřuje na jejich spiritualitu. V dalších dvou kapitolách se zabývá přenosem odkazu této hodnotově-spirituální orientace do českého prostředí a jeho inspirací ve výchovném působení hnutí *woodcraft*. Autor zde upozorňuje na to, že jde spíše o zromantizovanou podobu indiánství, která však i nadále obsahuje určité prvky původních duchovních principů a idejí (vztah s transcendentem). Tato část je ve srovnání s ostatním textem poměrně rozsáhlá a není vždy zřejmá návaznost některých podkapitol (byť čtenářsky velmi zajímavých) k vlastnímu cíli práce (např. kap. 2.2 Společenské zřízení a životní styl ad.). Také některými literárními zdroji, z nichž čerpá, poněkud překračuje odborný žánr. Celkově však lze konstatovat, že i tato část organicky zapadá do celku práce, v němž autor vychází z imponujícího množství odborné české i zahraniční literatury - z monografií i odborných časopiseckých statí -, na které precizně odkazuje v souladu s citační normou. Předložená práce má poměrně dobrou gramatickou i stylistickou úroveň a je psána velmi čtivě. Tomu napomáhají i poznámky čarou, jež informačně doplňují základní text.

Předložené téma je zároveň zpracováno s velkou tvořivostí a autorskou invencí: autor na mnoha místech (zejména pak v poslední teoretické kapitole) prezentuje porovnání výchovných aspektů, spojených s ideály *woodcraftu*, s různými alternativními pedagogickými proudy (Waldorfská, Montessori či zážitková pedagogika). Polemizovat lze patrně jen se zmínkou o podobnosti indiánské výchovy s rousseauovskými pedagogickými ideály (s. 44): Na rozdíl od Rousseauova pojetí byly indiánské děti – podle textu této práce – vystavovány ze strany dospělých i různým ne zcela příjemným výchovným praktikám (požadavky štědrosti, rituály dospívání a výchova k otužilosti a překonávání nepohodlí).

Na podrobně popsaný termín *living history* v poslední teoretické kapitole navazuje autor empirickou částí. Ta sestává z kvalitativního šetření, v němž autor provedl semistrukturované hloubkové rozhovory s jedinci, kteří v mládí prošli výchovným působením *Ligy lesní moudrosti*, nebo v této organizaci působí v roli vedoucích (N=7). V předvýzkumu zároveň uskutečnil zúčastněné pozorování dění na letním táboře, na jehož základě vymezil explicitně se zde vyskytující výchovně-vzdělávací prvky. Výzkumným cílem (specifikovaným do tří výzkumných otázek) bylo zjistit, jak respondenti prožívají indiánství, jaký má pro ně význam a jak se odráží

v jejich výchovném přístupu k dětem i k sebevýchově v rámci woodcrafterského společenství. Výzkumná data z rozhovorů byla analyzována zcela adekvátně zvolenou metodou *interpretativní fenomenologické analýzy (IPA)*. Metodologická část diplomové práce je popsána dostatečně zevrubně a důkladně. Precizně jsou prezentovány také výzkumné nálezy a analýzy v podobě kvalitativního popisu i zachycených kódů. Autor u jednotlivých respondentů poukazuje na jedinečnosti v prožívání a reflexi zkušeností s indiánskými rituály, ideály a principy a v diskusní části mimo to upozorňuje i na vzájemné podobnosti. Velmi oceňuji i podkapitolu vztahující se k výzkumným limitacím.

Otázka k diskusi: Autor uvádí zajímavý podnět k budoucím potenciálním výzkumům tématu *woodcraftu*, jímž je vliv této výchovy na děti s LMP a s poruchami chování, včetně hyperaktivity. Otázka zní, zda má autor nějaké osobní zkušenosti se začleněním dětí s těmito problémy do komunit *Ligy lesní moudrosti*, a pokud ano, jaké poznatky z jeho pozorování vyplývají?

Závěr: Autor, Bc., Stanislav Drda, ve své diplomové práci jednoznačně prokázal, že se výborně orientuje ve sledované problematice. Prokázal dobrou schopnost aplikovat tyto poznatky do kontextu konkrétních situací s výchovným potenciálem a také je analyzovat v porovnání s dosavadními pedagogickými směry. Výzkum, provedený s velkou precizností, přináší řadu zajímavých poznatků, vztahujících se k přínosu participace jedinců v aktivitách *Ligy lesní moudrosti*. Mnohé z nich lze zároveň – alespoň okrajově – úspěšně využít i ve volnočasové pedagogice a v rámci školních a mimoškolních programů.

S ohledem na uvedené navrhuji hodnocení předložené diplomové práce klasifikačním stupněm **“výborně”**.

Doc. Pavlína Janošová, Ph.D.

V Praze dne 3. 1. 2022